

Forsknings- og Innovationsstyrelsen
Att. kontorchef Johnny K. Mogensen

Den 30. januar 2009
KS

Hørings svar vedr. perspektiver ved et dansk engagement i den fælleseuropæiske forskningsfacilitet European Spallation Source

AC har fra Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling modtaget materiale i høring vedr. baggrunden og status for de danske overvejelser om et engagement i European Spallation Source (ESS) i Lund. AC har sendt materialet i høring i medlemsorganisationerne og har på den baggrund følgende bemærkninger:

AC deler regeringens opfattelse af, at en placering af ESS i Lund kan rumme en række betydelig perspektiver både for dansk forskning og for udviklingen af Øresundsregionen som videnregion. AC lægger i den forbindelse særlig vægt på, at faciliteten forventes at beskæftige omkring 400 forskere og have en yderligere gennemstrømning på 4.000-5.000 besøgende forskere hvert år. Anlægget vil dermed komme til at udgøre et forskningsanlæg af en betydelig størrelse og med et stort potentiale for dansk forskning.

AC har dog samtidig noteret sig, at det er regeringens vurdering, at en væsentlig dansk medfinansiering er en afgørende men ikke nødvendigvis tilstrækkelig forudsætning for, at ESS bliver placeret i Lund. Desværre fremgår det ikke af det fremsendte materiale, hvad regeringen vurderer, at de samlede danske omkostninger ved et dansk medværtsskab af ESS og Danmark som co-site vil beløbe sig til – hverken med hensyn til etableringsomkostninger eller de løbende årlige driftsomkostninger.

Det fremgår endvidere, at størrelsen af det danske bidrag til konstruktionen i Lund endnu ikke er aftalt og først skal forhandles på et senere tidspunkt. AC finder det derfor svært alene på det foreliggende grundlag ubetinget at støtte regeringens fortsatte bestræbelser på at indgå som medværter for ESS.

Forsknings- og Innovationsstyrelsen oplyser telefonisk, at de forventede omkostninger til selve konstruktion beløber sig til 11,1 mia. kr., og at de årlige driftsomkostninger forventes at udgøre 800 mio. kr. (2008-priser). Af høringmaterialet fremgår endvidere den vurdering, at omkostningen ved dansk medværtsskab vil udgøre 7-15 pct. af konstruktionsomkostningerne, dvs. i størrelsesordenen 0,8-1,6 mia. kr. Der mangler dog også i materialet oplysning om, hvor mange finansår en sådan væsentlig udgift forventes fordelt over.

Med hensyn til de årlige driftsudgifter fremgår det ikke, hvor stor en andel Danmark forventes at bidrage med, men det fremgår, at Sverige er klar til at betale 10 pct. af driftsudgifterne. Selv om det danske bidrag ikke er forhandlet, er det vel ikke

helt skævt at vurdere, at det kan komme til at udgøre 5-10 pct. af driftsudgifterne på sigt, dvs. 40-80 mio. kr. årligt.

Det eneste, som fremgår ret eksplicit, er, at udgiften til etableringen af en eventuel dansk ESS-afdeling på Nørre Campus på KU vil beløbe sig til ca. 350-400 mio. kr. i 2008-priser. Men det fremgår ikke, hvor stor en del af denne udgift, som forventes dækket af hhv. finanslovsmidler og midler fra KU.

Alt i alt er det altså ikke muligt ud fra det foreliggende materiale samlet at vurdere, hvor meget den danske medfinansiering af anlægget vil koste. Men det fremgår, at særligt etableringen af anlægget vil udgøre en meget væsentlig investering - og i konstruktionsperioden en pæn andel af mulige nyinvesteringer i et forskningsbudget som det danske. Hvis man antager en udgift midt i det angivne udgiftsinterval, dvs. 1,2 mia. kr. over en konstruktionsperiode på eksempelvis fire år, beløber det sig til 300 mio. kr. årligt i den periode, hvor anlægget etableres. Hvis disse midler skal findes på det nuværende forskningsbudget, vil det have en meget betydelig vægt set i forhold til mulighederne for at øge andre typer af investeringer og/eller forskningsmidler.

AC har selvfølgelig fuld forståelse for, at et eventuelt dansk medejerskab også må indebære en væsentlig dansk medfinansiering af anlægget. Men i en tid hvor der i finanslovssammenhæng er intense politiske diskussioner om, hvordan vi bedst prioriterer de samlede forskningsmidler, finder AC det helt uomgængeligt, at en udredning vedr. et forskningsengagement af denne karakter også må indeholde en samlet vurdering af de forventede etablerings- og driftsomkostninger – og et bud på finansieringen af disse omkostninger.

AC er ikke i tvivl om, at dansk medværtsskab for et ESS placeret i Lund vil være en stor gevinst for dansk forskning. Tilbageholdenheden i forhold til at støtte projektet ubetinget går ikke på, at det ikke er et meget perspektivrigt og støtteværdigt projekt. Men set i et helhedsperspektiv vil størrelsen af omkostningen derved – set i forhold til at investere i andre typer af forskning og/eller forskningsanlæg – også have stor betydning for, om AC kan støtte det videre arbejde med projektet. AC skal derfor foreslå, at der udarbejdes en samlet oversigt over den danske del af omkostningerne og deres tidsmæssige fordeling samt en plan for finansieringen af den danske del af projektet.

Med venlig hilsen

Karen Skytte
Direkte nr.: 22 49 58 65
E-mail: ks@ac.dk